

**Belediyeler açısından
Milletvekili Genel Seçimi Adaylık- Göreve İade
İşlemlerine İlişkin Rehber**

10/04/2023

1- GİRİŞ

10.03.2023 tarihli ve 2023/121 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verilmiş olup, anılan karar Resmî Gazete'nin 10.03.2023 tarihli ve 32128 Mükerrer sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Yüksek Seçim Kurulu kararı ile de 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi tarihinin (oy verme günü) **14 Mayıs 2023 Pazar günü**, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda **28 Mayıs 2023 Pazar günü** olarak belirlenmiştir.

Bu Rehber ile seçimlerde adaylık için kimlerin görevden çekilmesi gerektiği, istifa eden personelin geri dönmesi, belediye başkanı ve meclis üyelerinin istifa etmesi halinde yapılacak işlemler konusunda belediyelerimizin iş ve işlemlerinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

2) ADAY OLMAK İÇİN GÖREVDEN ÇEKİLMESİ GEREKENLER VE ÇEKİLME TARİHİ

a) Aday Olmak için görevden çekilmesi gerekenler

Anayasası'nın 76'ncı maddesinin son fıkrasında; hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu Üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri belirtilmiştir.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun "Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler başlıklı" 18'inci maddesinde;

Aday olmak isteyen;

- Hakimler ve savcılar,
- Yüksek yargı organları mensupları,
- Yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları,
- Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri,
- **Kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri,**
- **Belediye başkanları,**
- Subaylar ile astsubaylar,
- Siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri,
- **Belediye meclisi üyeleri,**

- İl genel meclisi üyeleri,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları

ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler” hükmüne yer verilmiştir. Anayasa’nın 76’ncı ve 2839 sayılı Kanun’un 18 inci maddesi uyarınca yukarıda sayılan kişilerin seçimlerde aday olmak için görevlerinden çekilmeleri gerekmektedir.

5216 sayılı Kanun’un 22 inci maddesine göre görev yapan başkan danışmanları adaylık için istifa etmeli midir?

Büyükşehir belediyesi başkan danışmanları, 5216 sayılı Kanun’un 20 nci maddesine istinaden, *bir sözleşmeye bağlı* olarak çalıştırılmaktadır. Danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil, ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmemektedir.

2839 sayılı Kanun’un 18 inci maddesinde adaylık için görevinden çekilmesi gerekenler arasında danışmanlar ismen sayılmamıştır.

Danışmanların maddede yer alan kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile **yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ifadesinde geçen diğer kamu görevlileri ibaresi kapsamında kalıp kalmadığı, diğer kamu görevlilerinden ne anlaşılması gerektiğine bağlı olarak değerlendirilebilecektir.**

Literatürde kamu görevlilerinin biri dar diğeri geniş olmak üzere iki şekilde değerlendirildiği görülmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunda da geniş anlamda kamu görevlisi tanımı benimsenerek kamu görevlisi; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi olarak ifade edilmiştir.

Dar anlamda kamu görevlisi ise kamu kuruluşlarında belli bir kadroya bağlı olan ve özel hukuk hükümlerine göre çalışanlar dışında kalan görevlileri tanımlamaktadır.

Burada danışmanların istifası konusunun açıklığa kavuşturulması için seçim mevzuatımızda kabul edilen kamu görevlisi tanımının belirli olması veya bu konuda Yüksek Seçim Kurulunca verilmiş bir kararla açıklanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Büyükşehir belediye başkan danışmanlarından aday olmak isteyenlerin konunun tereddütlü olması ve olası kayıplar bakımından yarar-zarar değerlendirmesi yapmaları önerilmektedir.

b) Adaylık için görevden çekilme tarihleri

Yüksek Seçim Kurulu'nun 10.03.2023 tarihli ve 2023/91 sayılı kararı uyarınca;

1- Milletvekili aday olmak için görevden çekilmesi gerekenlerin en geç **16 Mart 2023 Perşembe günü saat 17.00'ye** kadar 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi uyarınca görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları,

2- Kamu görevlilerinden emeklilik dilekçesi verip aday olacakların en geç 16 Mart 2023 Perşembe gününden geçerli olmak üzere emeklilik isteğini belirten dilekçelerini, **16 Mart 2023 Perşembe günü saat 17.00'ye** kadar vermeleri gerekmektedir.

Yüksek Seçim Kurulunun aynı kararında, 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde; aday olabilmek için belirli bir tarihte" görevden ayrılma isteğinde bulunma" koşulu getirildiği, burada istifa veya emeklilik suretiyle ayrılma arasında fark aranmadan, "görevden ayrılma" biçiminde kapsayıcı bir ifade kullanıldığı bu nedenle Milletvekili Genel Seçiminde milletvekili aday olabilmeleri için, istifa veya emeklilik yoluyla ayrılanlar arasında ayırım yapılmaksızın istifa veya emeklilik dilekçelerini yukarıda öngörülen sürede vermiş olmaları gerektiği, aksi halde, öngörülen tarihten sonra emeklilik veya istifa isteminde bulunanların 14 Mayıs 2023 tarihinde yapılacak seçimde aday olmalarına kanunen imkân bulunmadığı ifade edilmiştir.

Milletvekili adaylığı için görevinden ayrılması gerekenler için son tarih 16 Mart 2023 Perşembe olup, bu tarihten önce istifa edilmesine ya da emeklilik dilekçesi verilmesine engel bulunmamaktadır.

3- Anayasa'nın 76 ncı maddesine istinaden sürekli ve geçici işçilerin milletvekili genel seçiminde aday olmak için istifa etmelerine gerek bulunmamaktadır.

4- Kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili mevzuatı çerçevesinde istihdam edilen sözleşmeli personelin istifa etmeleri zorunlu olup bu kişilerin seçilememeleri veya aday gösterilmemeleri halinde tekrar eski görevlerinde sözleşme ile istihdam edilmeleri gerekmektedir.¹

5- Aday olmak için görevden ayrılmaya ilişkin talepler kurumu tarafından reddedilemez.

3- BELEDİYE BAŞKANI VE BELEDİYE MECLİS ÜYESİNİN İSTİFASI HALİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

a) Belediye başkanının seçimlere katılmak için istifası

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 44'üncü maddesinde istifa halinde belediye başkanlığının kendiliğinden sona ereceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla istifa ile

¹ Bkz.Devlet Personel Başkanlığına çıkarılan 2015 YILI 25. DÖNEM MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMİNDE ADAY OLMAK İSTEYEN KAMU GÖREVLİLERİYLE İLGİLİ REHBER

belediye başkanlığı herhangi bir makamın onayına tabi olmaksızın kendiliğinden sona erecektir.

Belediye başkanının istifa dilekçesini nereye vereceği konusunda kanunda özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Belediye başkanı istifa dilekçesini, başkanlığını yürüttüğü (kuruma) belediyeye vermelidir. Belediyenin de durumu mülki amire ve yetkili seçim kurullarına bilgi için göndermesi gerekir.

Ancak uygulamada başkanların dilekçelerini yetkili seçim kuruluna, valilik ve kaymakamlığa verdiklerine de rastlanmaktadır. Böyle durumlarda valilik, kaymakamlık veya yetkili seçim kurullarınca 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesine göre yapılacak belediye meclisinin toplantısına hazırlık ve belediyenin yönetimi² için istifanın belediyeye de bildirilmesi gerekir.

b) İstifa eden belediye başkanı yerine belediye başkanı seçilmesi

Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesinde belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanmasının sağlanacağı, meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak bir başkan seçileceği düzenlenmiştir.

On günlük sürenin ne zaman başlayacağına ilişkin açık bir hüküm bulunmamakla birlikte bu sürenin; istifa dilekçesi doğrudan valiliğe sunulmuşsa, belediye başkanının istifa dilekçesinin valiliğe verildiği ya da belediye başkanının istifasına ilişkin üst yazının valilik makamına bildirildiği tarihten itibaren başlayacağı değerlendirilmektedir. Durumun bu tarihten önce öğrenilmesi halinde sürenin de başlayacağı tabiidir.

5393 sayılı Kanun'un 45'inci maddesine göre belediye başkanı belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda ise kur'a çekilir.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Belediye başkanı yerine görevlendirilen başkan vekili, yeni başkan seçilinceye görev yapacaktır.

² 5393 s. Kanun. M.45/6-Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

b) Belediye meclis üyesinin seçimlere katılmak için istifası

5393 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesi uyarınca **meclis üyeliği istifa durumunda kendiliğinden sona erecektir.** Bu maddede meclis üyeliğinden **istifa dilekçesinin belediye başkanlığına verileceği** ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulacağı düzenlenmiştir.

Belediye başkanının istifa dilekçesinin verileceği yer kanunda özel olarak belirtilmemişken meclis üyesinin istifa dilekçesinin verileceği yer olarak belediye başkanlığı işaret edilmiştir. Meclis üyesinin istifa dilekçesinin belediye başkanına ulaştığı andan itibaren meclis üyeliği sona erecektir. Belediye meclisinde istifanın kabulü veya reddi yönünde bir oylama yapılmayacaktır.

Belediye meclis üyesinin istifası halinde yapılacak işlemler, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'da düzenlenmiştir. Bu Kanun'un 28'inci maddesinde; İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, **belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar** ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.", hükümlerine yer verilmiştir.

Bu düzenleme doğrultusunda belediye başkanınca, meclis üyesinin istifa dilekçesinin belediyeye verildiği tarihten itibaren 5 gün içinde yetkili seçim kuruluna yazı yazılarak yedek/sıradaki meclis üyesinin isminin bildirilmesi istenecektir.

4- SEÇİME KATILMAK İÇİN İSTİFA EDEN MEMURUN ÖZLÜK HAKLARI

Seçimde aday olmak için istifa eden memurlar, memuriyete ilişkin haklardan yararlanma bakımından normal şekilde istifa eden memurlar ile aynı durumdadır. Bu şekilde memuriyetten istifa edenler memuriyete ilişkin özlük haklardan yararlanamayacakları gibi bu süreler emeklilik bakımından da değerlendirilmeyecektir.

Memurun aday olamaması veya aday olup da seçimi kazanamaması üzerine geri dönmeleri halinde görevden ayrı kaldıkları süreler için kendilerine mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ödeme yapılmayacak, sosyal güvenlik kesintileri de kurumlarınca ödenmeyecektir.

5- ADAY GÖSTERİLMEYEN YA DA SEÇİMİ KAYBEDENLERİN GÖREVE DÖNMESİ

a) Kamu görevlileri bakımından

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un Ek 7'nci maddesinde " *Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar*

ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere; milletekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden **bir ay** içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.” Hükmü yer almaktadır.

Bu düzenlemeye göre ; Yüksek mahkeme üyeleri, Hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar, Subay ve Astsubayların hariç,

- ❖ Seçimlerde aday olabilmek için görevinden çekilmek zorunda kalan kamu görevlileri, adaylık veya seçim sonuçlarına göre yeniden göreve dönebileceklerdir.

Kanunda yer alan düzenlemenin esas itibariyle memurlara anayasal seçilme hakkını kullanmalarına ve bilahare eski görevlerine dönmelerine imkân veren bir düzenleme olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, “göreve dönebilirler” ibaresinin atama yapma konusunda kuruma takdir hakkı verdiği idarelerce değerlendirilerek atama işlemleri yapılmayabilmektedir. Ancak idari yargı mercileri tarafından konuya ilişkin kararlarda seçimlere katılmak üzere istifa eden ancak aday listelerinde yer almayanların başvuruda bulunması ve ayrıldığı kadronun boş olması halinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca kesin seçim sonuçlarının açıklanmasından önce eski görevlerine dönmelerinin mümkün olacağına hükmedilmiştir³.

Bu kararlara göre istifa etmiş ancak aday adayı veya aday olamamış kamu görevlilerinden aday listelerinin kesinleşme tarihinden itibaren kurumlarına müracaat etmeleri halinde Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının açıklanması beklenmeksizin atamalarının yapılması mümkün bulunmaktadır.

Seçimlere katılmak üzere istifa etmek suretiyle görevlerinden ayrılan kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, göreve dönmek amacıyla Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden 1 ay içinde çekilme isteminde buldukları idareye başvurmalıdır

298 sayılı Kanun’un ek 7’nci maddesi hükmü gereğince seçimler nedeni ile görevinden ayrılan kamu görevlilerinin göreve dönmek için kurumlarına başvuruda bulunabilecekleri son tarih Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir aylık süreyi aşamayacaktır.

Seçimlere katılmak üzere istifaen görevlerinden ayrılan kamu görevlilerinin, adaylığı veya seçimleri kaybetmeleri halinde, süresinde başvuruları kaydıyla önceki görevlerine döndürülmeleri asıldır. Başvuru tarihinde kadronun dolu olması halinde ise kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka (eşdeğer) bir göreve döndürülmeleri gerekir. Diğer bir ifadeyle, seçimi veya adaylığı kaybeden kamu görevlileri süresinde

³ Danıştay 12. Daire 1999/1057 E., 2001/678 K. sayılı ve 27.02.2001 tarihli kararı

başvuruları üzerine, öncelikle ayrıldığı göreve, ayrıldığı görev başvuru tarihinde dolu ise durumuna uygun (eşdeğer) bir göreve atanacaktır⁴.

Seçim nedeni ile yasal zorunluluğa dayanarak seçilme hakkının kullanılması için istifa edenlerden yeniden göreve dönmek isteyenler, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 92'nci maddesinde yer alan iki defadan fazla istifa etmiş olanların memuriyete dönemeyeceğine ilişkin kısıtlamalara tabi olmayacaktır.

Örnek Geri Dönme Dilekçesi

<p>... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA</p> <p>Belediyemizde ...tarihinden bu yana olarak görev yapakta iken 14 Mayıs 2023 tarihinde yapılacak olan 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde aday olmak ve seçilmek için ... tarihinde görevimden istifa ettim. Seçimde aday gösterilmediğimden / seçilemediğimden 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un Ek 7'nci maddesi uyarınca görevime geri dönmek istiyorum.</p> <p>Gereğini bilgilerinize arz ederim. (tarih)</p> <p style="text-align: right;">İmza Ad-Soyad</p>
--

b) Belediye başkanı veya meclis üyesi bakımından

Seçimle işbaşına gelinen ve belli bir süre ile sınırlı olan görevleri yürüten kamu görevlilerinden milletvekili seçimlerine katılmak üzere görevlerinden istifa edenlerin, seçimi kaybetmeleri üzerine önceki görevlerine atanmalarına imkân sağlayan bir düzenleme bulunmamaktadır.

İstifa, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında meclis üyeliğini, 44 üncü maddesinin birinci fıkrasında belediye başkanlığını kendiliğinden sona erdiren sebepler arasında yer almaktadır.

Seçilemeyen belediye başkanının görevine dönme istemiyle ilgili müracaatının reddi üzerine açmış olduğu davada da Danıştay 8. D E. 88/670, K. 88/613, KT. 28.9.1988, DD, 1989, sy. 74-75, s⁵ "seçilmiş bir organın çekilme isteğinin tek taraflı irade açıklaması olduğu, gerek çekilme ve gerek bunun geri alınmak istenmesinde vesayet makamlarının bir yetkisi olmadığı, çekilme isteminde bulunulduğu anda, sonuç doğmuş ve görevden ayrılmış olduğu; bu durumun seçimle gelen organların görevlerinden çekilme veya yargı yolu ile uzaklaştırılabilecekleri yönündeki yasa

⁴ AYM, Başvuru Numarası: 2013/1430, Karar Tarihi: 21.11.2013, R.G. 18.12.2013

Danıştay İDDGK'nun 19.02.2004 tarih ve E. 2001/841, K. 2004/175 sayılı kararı,

⁵ <https://l24.im/A6cy1Cq>

kurallarının bir sonucu olduğu açıktır. / Bu durumda, herhangi bir nedenle görevinden çekilmiş olan belediye başkanının çekilme isteğinin kabul veya reddi söz konusu olmadığından, mülki amirlerin de bu yönde bir yetki ve görevleri de bulunmadığı gibi görevinden çekilen belediye başkanının yeniden görevine gelebilmesi için yapılacak seçimi kazanması gerekir şeklinde karar verilmiştir.

Dolayısıyla seçimlere katılmak üzere görevinden istifa eden belediye başkanı ve meclis üyesinin seçimle göreve gelmeleri nedeni ile yeniden göreve dönmelerine imkân bulunmamaktadır.

TBB

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Tunus Caddesi No: 12, 06680

Kavaklıdere / ANKARA

Tel: (0 312) 419 21 00

Faks: (0 312) 419 21 30

www.tbb.gov.tr

tbb@tbb.gov.tr